

Het college van bestuur van
(instelling)

Uw brief van

Ons kenmerk

Behandelend ambtenaar

Zoetermeer

WJZ/2002/10090

Onderwerp

Doorkiesnummer

Aanpak intern onderzoek n.a.v.
onregelmatigheden bekostiging in
het hbo

Bij brief van 4 maart j.l. BOA/02/9227, heeft eerste ondergetekende de voorzitter van de Tweede Kamer op de hoogte gesteld van zijn voornemen om naar aanleiding van de bij enkele hbo-instellingen geconstateerde onregelmatigheden in relatie tot de bekostiging een traject in gang te zetten met als doel alle instellingen in het hbo, wo en de bve-sector uit te nodigen hun wijze van omgang met de bekostigingsregels uiteen te zetten. De onregelmatigheden bij enkele hogescholen hebben de goede naam van het hbo en het vertrouwen in deze sector ernstig geschaad. In de publieke beeldvorming straalt dit ongewild af op het imago van het wo en het bve-veld, vanwege de vergelijkbare wettelijke en bestuurlijke context waarin de instellingen voor wo en bve opereren.

Er is naar ons oordeel een krachtige aanpak nodig om [mogelijke nadelige gevolgen voor de goede naam van de instellingen voor wetenschappelijk onderwijs te voorkomen] [voor de goede naam van het bve-veld te voorkomen][om het imago van het hbo te herstellen]. In de hiervoor genoemde brief van 4 maart j.l. zijn daarvoor enkele mogelijke trajecten geschetst.

Alles afwegende hebben wij voor de volgende aanpak gekozen, waarvoor instemming bestaat bij de BVE-raad, de HBO-raad en de VSNU. Alle instellingen voor hbo, wo en bve ontvangen een door ons vastgestelde lijst met vragen die betrekking hebben op de wijze waarmee wordt omgegaan met de bekostigingsregels en de naleving van de bekostigingsvoorwaarden op grond van de WHW, respectievelijk de WEB. Dit wordt verder aangeduid met de term gebruiksruimte. De instellingen voor het landbouwonderwijs ressorterend onder het

ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, worden integraal meegenomen in deze aanpak.

U treft deze vragenlijst als bijlage bij deze brief aan. Wij verzoeken u om deze vragen zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen zes weken te beantwoorden aan de hand van de uitkomsten van een binnen uw instelling uit te voeren intern onderzoek. Indien ten aanzien van uw instelling door ons signalen zijn ontvangen over mogelijke onregelmatigheden, zullen wij u die voor het einde van deze week separaat doen toekomen, zodra de signaalgever heeft aangegeven hiertegen geen bezwaar te hebben. U wordt verzocht uw reactie op het signaal te betrekken bij de beantwoording van de vragenlijst.

De antwoorden dienen te worden voorzien van een verklaring van het college van bestuur, dat de beantwoording naar beste weten heeft plaatsgevonden. Verder verzoeken wij u om bij uw verklaring tevens aan te geven of bij uw instelling bijzonderheden zijn geconstateerd, dan wel dat daarvan geen sprake is. Wilt u daarbij expliciet aangeven of er sprake is van een reactie op aan u doorgegeven signalen. Op die wijze zal na ommekomst van de termijn van zes weken snel een beeld kunnen worden geschetst van de eerste bevindingen naar aanleiding van het traject.

De opbrengst van de bevraging is tweeledig. Het levert een beeld op van de wijze waarop de instellingen met de gebruiksruimte in de regelgeving omgaan. Dat helpt om tot een nadere precisering van die ruimte te komen. Verder biedt deze aanpak de instellingen een beheersbaar en bestuurlijk kader om eventueel misbruik of oneigenlijk gebruik te melden.

Tegen deze achtergrond zullen de ingevulde vragenlijsten als volgt worden beoordeeld.

Wij zijn voornemens een onafhankelijke commissie van deskundigen in te stellen die wij zullen vragen de beantwoording te beoordelen op drie aspecten. Hierbij wordt in beginsel dezelfde aanpak gevolgd als bij de analyse van het accountantsrapport over de hbo-fraude, zoals verwoord in bijlage 2 bij de brief van 27 februari j.l. inzake onregelmatigheden bekostiging in het (hoger) onderwijs aan de Tweede Kamer.

1. Ten eerste zal worden beoordeeld hoe de gebruiksruimte in de bekostiging en de overige regelgeving in de praktijk wordt ingevuld. Daar waar uit de informatie blijkt dat sprake is van onduidelijkheid over de juiste toepassing van de regels en indien dat leidt tot verschil van inzicht zal de commissie van deskundigen worden gevraagd de toelaatbaarheid van interpretaties te beoordelen. De commissie kan in dat geval een voorstel doen voor een eenduidige uitleg of eventueel voor aanpassing van de regels. Besluitvorming zal plaatsvinden op basis van het voorstel van de commissie en na overleg met betrokkenen.
2. Ten tweede zal worden gezien of de verstrekte informatie leidt tot het vermoeden dat sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik van overheidsbekostiging. Indien dat aan de orde is, zal worden overgaan tot terugvordering van ten onrechte ontvangen rijksbijdrage. Een eventuele terugvordering zal niet een element

van boete bevatten, maar louter het terugvorderen van ten onrechte ontvangen bedragen behelzen.

3. Bij misbruik of oneigenlijk gebruik dat gepaard gaat met een vermoeden van frauduleuze handelingen zal in overleg worden getreden met het Openbaar Ministerie.

De informatie die door de instellingen wordt aangeleverd zullen wij laten controleren door de departementale accountantsdiensten. Bovendien bestaat het voornemen de Algemene Rekenkamer te vragen in een review dit proces en de uitkomsten ervan te beoordelen.

Het komt ons voor dat met deze aanpak de kans op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de goede naam van het bve-veld [van de instellingen voor wetenschappelijk onderwijs], [een snel herstel van het vertrouwen in het hbo-veld] het grootst is. De aanpak heeft bovendien als voordeel dat maximaal wordt aangesloten bij de autonomie en eigen verantwoordelijkheid van de instellingen.

De verantwoordelijke beleidsdirecties van beide ministeries hebben informatiepunten ingericht, waarbij u terecht kunt met vragen naar aanleiding van de vragenlijst. U krijgt nog nader bericht over de wijze waarop u het voor u beschikbare informatiepunt kunt benaderen. Uw reactie kunt u richten aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
Postbus 25000, 2700 LZ Zoetermeer, onder vermelding van onderwerp en briefnummer (zowel op de brief als op de enveloppe).

De minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen,

(drs. L.M.L.H.A. Hermans)

De minister van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij,

(mr. L.J. Brinkhorst)

